

Kesäkuu 2010

**Fehmarninsalmen (rannikolta rannikolle kulkevan)
kiinteän yhteyden ympäristötutkimusohjelman
ehdotuksen tiivistelmä**

Alustavan raportin tiivistelmä

Suomenkielinen versio

Kesäkuu 2010

Fehmarninsalmen (rannikolta rannikolle kulkevan) kiinteän yhteyden ympäristötutkimusohjelman ehdotuksen tiivistelmä

Alustavan raportin tiivistelmä

Alustavan raportin tiivistelmän alkuperäinen englanninkielinen versio on käännetty yhdeksälle Itämeren alueen kielelle. Jos käännös ja englanninkielinen versio ovat ristiriidassa keskenään, englanninkielisellä versiolla on etusija. Käännetyt versiot ovat vain tiedoksi.

Landesbetrieb Straßenbau und
Verkehr Schleswig-Holstein
Niederlassung Lübeck

Kirjoittanut: Anders Højgård Petersen (toimittaja)

Tarkistanut: Susanne Koss

Hyväksynyt: Anders Jensen

Femern A/S – kesäkuu 2010

Piirroksat ja kuvat: Femern A/S

ISBN 978-87-92416-08-7

Co-financed by the European Union
Trans-European Transport Network (TEN-T)

lustavan raportin tiivistelmä

Tässä alustavassa raportissa kuvataan niiden luonto- ja ympäristöolosuhteita koskevien tutkimusten sisältöä ja laajuutta, jotka tullaan suorittamaan Fehmarninsalmen rannat yhdistävän kiinteän yhteyden suunnittelua koskevan hankkeen yhteydessä.

1. Johdanto

Tanska ja Saksa allekirjoittivat 3. syyskuuta 2008 sopimuksen Fehmarninsalmen kiinteän yhteyden rakentamisesta. Maat ratifioivat sopimuksen vuonna 2009. Tanska vastaa Fehmarninsalmen yhteyden suunnittelusta, rahoituksesta, rakentamisesta ja operoinnista sekä maksaa käyttäjärahoitteisen yhteyden kustannukset.

Tanskasta tulee kiinteän yhteyden ainoa omistaja ja operaattori.

Tanska ja Saksa hyväksyvät hankkeen alueillaan, joihin niillä on itsemääräämisoikeus.

Kiinteä yhteys Fehmarninsalmen halki on prioriteetiltaan erityisen tärkeä hanke Euroopan laajuisen liikenneverkon laajentamisessa, ja Euroopan komissio on tähän mennessä ilmoittanut yli 2,5 miljardin Tanskan kruunun suuruisesta EU:n rahoituksesta vuosiksi 2007–2013 Trans-European Networks (TEN) -ohjelman puitteissa.

Tavoitteena on, että yhteys voidaan avata liikenteelle vuonna 2018.

Huhtikuussa 2009 Tanskan liikenneministeriö nimesi kokonaan valtio-omisteisen Femern A/S -yhtiön vastaamaan maiden rannikot yhdistävän hankkeen suunnittelusta.

Hankkeen ympäristövaikutuksia arvioidaan sopimuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kansainväliset oikeudelliset vaatimukset ja soveltuvat käytännöt. Arvioinnissa tarkastellaan muun muassa valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia, jotta Fehmarninsalmen ylittävälle yhteydelle voidaan saada hyväksyntä.

Tanskan liikenneministeriö on antanut Femern A/S:lle tehtäväksi ympäristötutkimukset, joiden perusteella hankkeen vaikutus ympäristöön pystytään tunnistamaan, kuvaamaan ja arvioimaan. Tulokset esitetään ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (YVA), jonka Femern A/S laatii.

Saksassa suurille tie- ja rautatiehankkeille hankitaan lupa virallisessa hankesuunnitelman hyväksymismenettelyssä, jossa tutkitaan hankkeen tekninen suunnittelu, sijainti ja kaikki sen vaikutuspiiriin niin rakennus- kuin käyttövaiheenkin aikana kuuluvat sektorit ja muut seikat sisältäen ympäristöasiat. YVA-selostus on Saksassa osa koko hankehakemusta, jonka toimivaltainen viranomaisen arvioi.

Ympäristövaikutusten arvioinnin pohjaksi tehdään ensin rajaus. Sen tarkoituksena on päättää menetelmistä ja ympäristöselvitysten sekä -arviointien sisällöstä ja laajuudesta. Alustavassa raportissa Femern A/S esittelee tutkimusohjelman ehdotuksen Tanskan ja Saksan toimivaltaisten viranomaisten hyväksyntää varten.

Espoon yleissopimuksen mukaisesti myös muut Itämeren alueen maat kutsutaan osallistumaan kuulemiseen. Tanskassa kuulemisesta on vastuussa ympäristöministeriö tila- ja ympäristösuunnitteluviraston välityksellä.

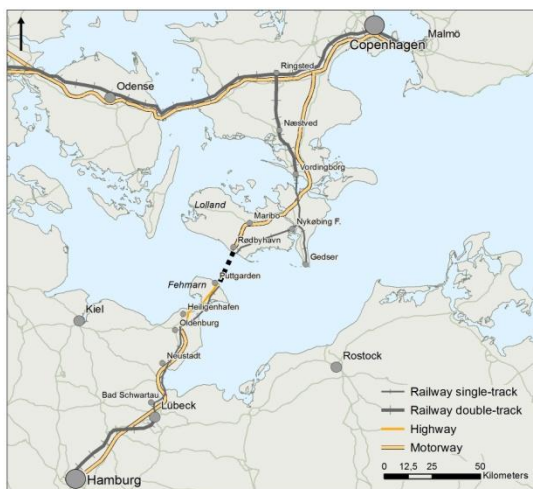
Alustava raportti julkaistaan Tanskassa, Saksassa ja muissa Itämeren ympäröivissä valtioissa samanaikaisesti järjestettävässä kuulemismenettelyssä. Kuuleminen kestää 11 viikkoa: se alkaa 21.06.2010 ja päättyy 06.09.2010.

Kun kuuleminen on päättynyt Tanskassa, liikenneministeri laatii ympäristöministerin kanssa yhteistyössä kuulemismuistion, jossa esitetään kuulemisen aikana saadut muistutukset. Alustava raportti muodostaa yhdessä kuulemismuistion kanssa lopullisen perustan ympäristötutkimusohjelmalle, jonka Femern A/S käynnistää hankkeesta.

Ympäristötutkimuksen tulokset esitetään YVA-selostuksessa, joka on tarkoitus julkaista vuoden 2011 lopulla. Kuulemisajan päätyttyä Tanskan liikenneministeriö laatii ympäristöministerin kanssa yhteistyössä kuulemismuistion, jossa esitetään kuulemisenaikana saadut muistutukset. Tämän jälkeen julkaistaan lopullinen YVA-selostus.

YVA-selostus sisällytetään Tanskassa rakentamista koskevaan lakialoitteeseen.

Saksassa YVA-selostus on osa suunnitelman hyväksymisprosessia, joka on edellä selvitettyllä tavalla ennakoedellytys viranomaisten yleisen hyväksynnän saamiseksi koko hankkeelle.

Kuva 1. Fehmarninsalmi ja sen lähialueet

Kuva 2. Fehmarninsalmi, Puttgarden ja Rødbyhavn

2. Hankekuvaus

Kiinteää yhteyttä 19 kilometriä pitkän Fehmarninsalmen halki on suunniteltu Rødbyhavnin (Lolland) ja Puttgardenin (Fehmarn) välille ja yhteys koostuu nelikaistaisesta moottoritiestä sekä kaksiraiteisesta rautatiestä.

Vuonna 1999 tehdyssä esitutkimuksessa määriteltiin toteutuskelpoisia teknisiä ratkaisumalleja. Ensisijaiseksi ratkaisuksi valikoitui vinoköysisilta, ja parhaaksi vaihtoehdoksi vedenalainen tunneli.

Teknistä ratkaisua (silta vai tunneli) ei ole vielä valittu. Myöskään tarkkaa linjausta ei ole päätetty.

Rakennustöiden on arvioitu edellyttävän valittavasta teknisestä ratkaisusta riippuen enimmillään 28 miljoonan kuutiometrin kaivamista merenpohjasta. Osa tästä aineksesta voidaan hyödyntää hankkeessa, mutta ylijäävä aines on sijoitettava tai se hyödynnettävä muulla tavoin. Rakennustyöhön tarvitaan myös 3–5,3 miljoonaa kuutiometriä hiekkaa, joka otetaan mahdollisesti erillisiltä, merellä sijaitsevilta hiekanottoalueilta.

3. Fehmarninsalmen kiinteän yhteyden yleinen YVA-strategia

YVA-selostuksen tarkoituksena on kiinteän yhteyden ympäristövaikutusten tutkiminen, kuvaileminen ja arvioiminen jo varhaisessa vaiheessa.

Hankkeen vuosina 1996 ja 1999 tehtyjen alustavien tutkimusten mukaan Fehmarninsalmen yli on mahdollista rakentaa kiinteä yhteys, jota voidaan käyttää ympäristön kannalta kestäväällä tavalla. Käsitystä tukevat Ison-Beltin ja Juutinrauman kiinteistä yhteyksistä saadut kokemukset. Lopullisten johtopäätösten tekemiseen tarvitaan kuitenkin mainittujen alustavien tutkimusten lisäksi laajoja ja päivitettyjä tietoja. Ympäristötutkimuksen lähtökohtana on, että kaikki ympäristöön vaikuttavat oleelliset ongelmat tutkitaan perusteellisesti tieteellisiä periaatteita noudattaen ja kehittyneitä menetelmiä (uusinta tekniikkaa) käyttäen.

Tutkimusohjelmassa otetaan huomioon niin kansalliset kuin kansainvälisetkin oikeudelliset vaatimukset ja avomerihankkeisiin kuten myös maalla toteutettaviin tie- ja rautatiehankkeisiin soveltuvat käytännöt. Tutkimusohjelma perustuu myös alustaviin tutkimuksiin ja muistutuksiin, joita saatiin vuonna 2006 järjestettyyn ympäristökonsultointiin "A Fixed Link across the Fehmarnbelt and the Environment". Raportin tästä laativat Tanskan liikenne- ja energiaministeriö sekä Saksan liittovaltion liikenne-, rakennus- ja kaupunkisuunnitteluministeriö.

Ympäristötutkimukset ja YVA

Ympäristövaikutusten arvioinnissa käsitellään useita vaihtoehtoisia linjauksia ja teknisiä ratkaisumalleja sekä niin sanottua nollavaihtoehtoa eli kiinteän yhteyden rakentamatta jättämistä. Silta- ja tunneliratkaisuja käsitellään tasa-arvoisina.

Yhteyden yksityiskohtainen rakenne optimoidaan ympäristöselvitysten edistyessä. Ympäristöasiantuntijat ja rakennusinsinöörit tekevät tiivistä yhteistyötä löytääkseen ratkaisut, joilla estetään tai lievennetään haitallisia ympäristövaikutuksia. Tärkeimpänä niistä on linjauksen ympäristöllinen optimointi, rakenne(suunnittelu) ja rakennusmenetelmät.

Yksi esimerkki suunnittelun optimoinnista on sillan pilarien ja pylväiden virtaviivaistaminen merivirtojen vaikutusten vähentämiseksi. Rakennusvaiheen aikaisten kaivumenetelmien ja työjärjestelyjen valinnassa otetaan huomioon biologisesti vaikutusalttiit ajanjaksot ja

varmistetaan tehokkaat ehkäisytöimet. YVA-selostuksessa arvioidaan optimoituja vaihtoehtoja.

Kansallisten ja kansainvälisten vaatimusten mukaisesti ympäristöarvioinneissa käsitellään hankkeen suoria, välillisiä, kasautuvia, lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ilmeneviä, pysyviä ja tilapäisiä vaikutuksia ympäristöön.

Ympäristöksi tässä käsitetään ihmiset, eläimistö, kasvisto, maaperä, vesi, ilma, ilmasto, maisema, rakennettu ympäristö ja kulttuuriperintö sekä näiden välinen vuorovaikutus.

Kasautuvilla vaikutuksilla tässä tarkoitetaan hankkeen vaikutuksia yhdessä muiden merkittävien hankkeiden ja toimintojen vaikutusten kanssa. Raportissa arvioidaan myönteiset, kielteiset ja valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset.

Menetelmä

Ympäristötutkimukset koostuvat pääasiassa kahdesta osasta: perustutkimuksista, joilla kuvataan nykyisiä ympäristöolosuhteita hankealueella ja sen ympäristössä, ja toisaalta ennakoitujen ympäristövaikutusten kuvauksesta ja arvioinnista.

Seikkaperäisissä perustutkimuksissa käytetään parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa, esimerkiksi automaattisia mittauspoijuja, ilmasta käsin tapahtuvaa lintujen ja merinisäkkäiden laskentaa, lintujen muuttota koskevia tutkakartoituksia sekä merivirtojen ja ekologisten riippuvuuksien kehittyntä mallintamista.

Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnit rakentuvat vastaavasti asiantuntija-arvioiden, kohdennettujen vaikutustutkimusten ja vaikutusten mallinnuslaskelmien osavaan yhdistelyyn. Arviointimenettely voidaan jakaa neljään peräkkäiseen vaiheeseen, joissa käsitellään

- olennaisten ympäristötekijöiden tai osakomponenttien merkitystä,
- ympäristötekijöiden tai osakomponenttien herkkyyttä olennaisille vaikutuksille,
- mahdollisten vaikutusten luonnetta ja laajuutta
- ennakoitujen vaikutusten merkitystä.

Arviointien tuloksena on komparatiivinen analyysi, jossa erilaiset ratkaisumallit asetetaan paremmuusjärjestykseen ympäristönäkökohtien perusteella.

Tutkimusalue

Hankkeen ympäristövaikutusten maantieteellisen laajuuden arvioimiseksi kokonaisuudessaan tutkimuksissa keskitytään alueisiin, jotka eivät ole kiinteän yhteyden välittömässä läheisyydessä.

Tutkimusalue ulottuu maissa muutaman kilometrin säteelle lähestymisrakenteista ja käsittää siten koko sen alueen, jolla kiinteä yhteys voi aiheuttaa ympäristövaikutuksia.

Merellä tutkimusalue kattaa aluksi koko Fehmarninsalmen ja sen naapurissa sijaitsevat Natura 2000 -alueet. Käytännössä tutkimusalueen koko kuitenkin vaihtelee tarkasteltavien ongelmien mukaan. Tutkimuksissa selvitetään esimerkiksi mahdolliset muutokset veden vaihtuvuuteen

Itämeren keskiosissa.

4. Ympäristötutkimusten laajuus ja sisältö

Rakennusvaiheen mahdollisten ympäristövaikutusten odotetaan liittyvän erityisesti varsinaiseen rakennustyöhön, joten vaikutusten uskotaan jäävän pääasiassa tilapäisiksi. Käyttövaiheen vaikutukset voidaan jakaa liikenneyhteyttä varten rakennetuista pysyvistä rakenteista aiheutuviin vaikutuksiin ja yhteyden käytöstä, kuten liikenteestä, aiheutuviin vaikutuksiin. Seuraavassa on lyhyesti kuvattu perustutkimuksia ja niissä käsiteltäviä ongelmia. Kuvaukset on osin jaoteltu vaikutusten kohteena olevien ympäristötekijöiden mukaan.

Ihmiset (väestö)

Sekä Fehmarnin että Lollandin saarissa on pieniä taajamia ja maaseutukaupunkeja lähellä suunniteltua yhteyttä muttei suurkaupunkeja eikä teollisuusalueita. Fehmarnin elinkeinorakennetta hallitsevat matkailu, lauttaliikenne ja maatalous. Lollandissa elinkeinorakennetta leimaavat ensisijaisesti maatalous ja palveluyritykset, mutta lauttaliikenne ja matkailu ovat täälläkin merkittäviä.

Perustutkimuksissa keskitytään kotien, liiketilojen ja matkailukohteiden sijaintiin liikenneyhteyden ympärillä ja kuvataan, miten matkailijat ja vakinaiset asukkaat käyttävät alueita esimerkiksi virkistystarkoituksiin. Myös nykyiset ympäristövaikutukset, muun muassa liikennemelun ja ilman saastumisen vaikutukset, kuvataan.

Hankkeen mahdollisten vaikutusten arvioinnissa painotetaan ihmisten terveyttä ja yleistä hyvinvointia sekä nykyisten elinkeinojen ja virkistystoiminnan säilymismahdollisuuksia.

Tutkimuksissa kuvataan seuraavia keskeisiä ongelmia:

- rakennustöistä ja myöhemmin käytöstä ja liikenteen lisääntymisestä aiheutuvan melun, tärinän, valon ja ilmansaasteen merkitys. Arviointeihin sisällytetään vaikutukset asuntoalueisiin ja virkistysalueiden laatuun;
- pääsy virkistysalueille ja niiden laatu maa-alueiden tilapäisen ja pysyvän käytön seurauksena sekä rakennusten ja muiden pysyvien rakennelmien seurauksena;
- riskit ihmisille mahdollisten onnettomuuksien aiheuttaman saastumisen vaikutuksesta;
- yhteyttä ympäröivän maiseman visuaalisten muutosten merkitys;
- muiden ympäristötekijöiden vaikutusten merkitys.

Tanskalaisten määräysten mukaisesti arviointeihin sisällytetään myös Tanskaan kuuluvilla alueilla mahdollisesti heijastuvat sosiaalis-taloudelliset seuraukset, jotka johtuvat muihin ympäristötekijöihin kohdistuvista vaikutuksista. Esimerkkinä tästä on merkitys kalastuksen, matkailun ja maatalouden kaltaisille elinkeinoille.

Meriympäristö

Fehmarninsalmi on osa Tanskan salmia eli Beltiä, joka yhdistää Itämeren Kattegatiin. Juutinrauman ohella vesialueeseen kuuluvat Pikku-Belt ja Iso-Belt sekä Kielinlahti ja Mecklenburginlahti. Fehmarninsalmi on syvimmillään 30 metriä syvä, ja hankealueella salmen leveys vaihtelee 18 kilometristä ja 25 kilometriin. Lollandin ja Fehmarnin saarten rantaviivat

muodostuvat hiekkarannoista, jotka ovat usein jyrkkiä matalien sisämaa-alueiden suojaksi rakennettujen rantapengerten vuoksi.

Fehmarninsalmen veden laatuun vaikuttavat ympäröivistä vesistöistä mereen päätyvät ravinteet, ja myrskyjen aiheuttamat merenpohjaa sekoittavat pyörteet samentavat vettä. Voimakkaiden virtojen ja aalloille altistumisen vuoksi juurelliset kasvit, kuten meriajokas, joka tarjoaa elinympäristön selkärangattomille ja pienille kaloille, ovat harvinaisia Fehmarninsalmessa. Lollandin rannikolla on kuitenkin paljon sinisimpukoita.

Tärkeimmät kalat ovat turska, kampelat, kilohaili ja silli. Fehmarninsalmen alueella käy säännöllisesti myös kolme merinisäksälajia (pyöriäinen, hylje ja harmaahylje).

Perustutkimuksissa käsitellään veden syvyys ja merenpohjan olosuhteet, rannikon muoto, hydrografia (lämpötila, suolaisuus ja virtaukset), veden laatu, plankton, merenpohjan eläimet ja kasvit ja luontotyypit sekä kalojen, pyöriäisten, hylkeiden ja lintujen esiintyminen.

Arviointeihin sisällytetään rakentamisen mahdolliset vaikutukset veteen, maahan (eli merenpohjaan), kasvistoon ja eläimistöön sekä luonnon monimuotoisuuteen painottaen ensisijaisesti seuraavia seikkoja:

- kaivutyöt ja täyttömaan vaikutukset merenpohjaan, eläimiin ja kasveihin sekä merenpohjan morfologiaan ja luontotyyppeihin kohdistuvat vaikutukset eläinten ja kasvien kannalta;
- merenpohjan sedimenttien sekoittumisen vaikutus veden laatuun ja kasvien ja eläinten elinympäristöön sekä sekoittumisvaiheessa että laskeutumisen jälkeen;
- kalojen, merinisäkkäiden ja lintujen mahdollinen häiriintyminen merenkulun, kaivutöiden ja muun rakennustoiminnan vuoksi; sillan pilareiden ja muiden pysyvien rakenteiden vaikutukset Fehmarninsalmen virtaukseen ja luonnolliseen veden vaihtuvuuteen Itämerellä; sillan pilareiden ja muiden pysyvien rakenteiden toiminta keinotekoisina riuttoina, jotka voivat lisätä paikallisesti merieläimistön ja kasvien määrää;
- alusten törmäysriskit ja mahdolliset vaikutukset meriympäristöön.

Lintujen muutto

Fehmarninsalmi sijaitsee kahden eurooppalaisittain tärkeän muuttoreitin välissä. Toista käyttävät Skandinaviassa pesivät linnut, jotka ylittävät Beltin muuttaessaan keväällä pohjoiseen ja syksyllä etelään. Tämä koskee monia pikkulintuja ja petolintuja. Toinen muuttoreitti kulkee itä-länsisuunnassa Beltin poikki. Sitä käyttävät monet vesilinnut, kuten hanhet, sorsat ja kahlaajat, jotka pesivät Skandinaviassa ja idempänä, mutta viettävät talvet vattialueella Tanskan, Saksan ja Alankomaiden rannikolla.

Perustutkimuksissa annetaan kattava kuva lintujen muutosta Fehmarninsalmessa. Ympäristöarvioinneissa selvitetään pääasiassa sitä, vaikuttaako Fehmarninsalmen yli

rakennettava silta muuttolintujen määrään lintujen muuttoa hidastavana tai muuttoreittiä siirtävänä esteenä.

Maaympäristö

Lollandin ja Fehmarnin saarilla sillan lähestymis- ja ramppialueita ympäröivää maisemaa ja maaseutua hallitsevat tasaiset, intensiivisesti viljeltyt maatalousalueet. Rødbyn, Rødbyhavnin ja Puttgardenin kaupunkitaajamat sekä pienet maalaiskaupungit ovat poikkeus. Varsinkin rannoilla sijaitsee erilaisia luonnonvaraisia alueita, kuten esimerkiksi Lollandin rannikon suuntainen penger ja sen alapuoliset kosteikkoalueet sekä Fehmarnin länsipuoliset rantajärvet ja suoalueet. Viljellyillä alueilla on pensasaitoja, ojia ja lukuisia lampia, jotka tarjoavat elinympäristöjä kasveille ja eläimille, kuten hyönteisille, sammakoille ja rupisammakoille.

Perustutkimuksissa keskitytään muutamaan kilometriin ulottuvalle alueelle, jolle on suunniteltu mm. rampeja ja liittymäteitä. Tutkimuksissa kartoitetaan ja kuvataan keskeiset geologiset olosuhteet, kasvi- ja eläinkanta, pohjavesi, vesiväylät, järvet ja lammet sekä nykyinen ilmanlaatu.

Mahdollisten ympäristövaikutusten arvioinneissa painotetaan

- kaivu- ja rakennustöistä johtuvia suoria vaikutuksia maaperään, eläimistöön ja kasvistoon,
- fysikaalisia muutoksia järviin, lampiin ja vesiteihin (ojiin) ja pohjaveden tasoon,
- tilapäistä tai pysyvää eläinten ja kasvien elinympäristöjen häviämistä, heikentymistä tai hajautumista, sekä yhteyden mahdolliset vaikutukset eläinten liikkumisen estäjänä,
- eläinten elinympäristön häiriintymistä rakennustöiden, liikenteen ja melun vaikutuksesta,
- yhteyden seurannaisvaikutuksia maiseman laatuun ja
- muutosten paikallisvaikutuksia ilmansaastumiseen sekä ympäristölle vaarallisten aineiden päästöjen ja vuotojen paikallisvaikutuksia maaperään, pohjaveteen, lampiin ja vesiteihin.

Muut ympäristötekijät

Hankkeen tuotantoprosessit ja rakennustyöt aiheuttavat hiilidioksidipäästöjä, ja hanke voi aiheuttaa muutoksia hiilidioksidipäästöihin myös tulevaisuudessa. Päästöjen mahdolliset muutokset arvioidaan YVA-selostuksessa. Ympäristötutkimuksissa kartoitetaan rakennettu ympäristö, kuten satamalaitokset, rakennukset, tuulivoimalat ja sotilasalueet sekä luonnonvaroja sisältävät kerrostumat ja arvioidaan vaikuttaako hanke niihin. Niin ikään arvioidaan hankkeen merkitys alueen laiva- ja lentoliikenteelle.

Myös hankkeen vaikutukset kulttuuriperintöön arvioidaan. Perusteellisilla arkeologisilla esitutkimuksilla maissa ja merenpohjassa kuitenkin varmistetaan, että tunnetut, tai toistaiseksi tuntemattomat löydökset dokumentoidaan ja tarvittaessa kaivetaan esiin tai otetaan talteen tuhoutumisen välttämiseksi.

5. Natura 2000 ja erityisesti suojeltavat lajit

Natura 2000 on EU:n lintudirektiivin ja luontodirektiivin mukaisesti nimetty Euroopan laajuinen luonnonsuojelualueiden verkosto. Liikenneyhteys kulkee Saksan aluevesillä Natura 2000 -alueen läpi, ja yhteyttä ympäröivillä seuduilla on useita Natura 2000 -alueita. Jokainen yksittäinen Natura 2000 -alue arvioidaan erikseen lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Luontodirektiivin liitteeseen IV sisältyy luettelo kasvi- ja eläinlajeista, joita on suojeltava erityisen tarkasti niiden elinalueesta riippumatta. Lainsäädännön edellyttämässä riippumattomassa arvioinnissa selvitetään, voiko hanke vahingoittaa näitä lajeja. Myös vaikutukset muihin suojeltuihin tai uhanalaisiin lajeihin arvioidaan.